

DÜNYA VE AHİRET ENDİŞESİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebi'ahu bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvan... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ, ve külle muhdesin bid'atün, ve külle bid'atin dalâletün, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n- nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*مَنْ جُرِحَ مِنْ جَسَدِهِ جِرَاحَةً، فَتَصَدَّقَ بِهَا، كُفِّرَ عَ
نُهُ مِنْ ذُنُوبِهِ بِمِثْلِ مَا تَصَدَّقَ بِهِ*

RE. 416/1 (*Men cüriha min cesedihî cirâhaten, fetesaddaka bihâ, küffira anhu min zünûbihî bi-misli mâ tesaddaka bihî*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Allah-u Teâlâ Hazretleri ibadetlerinizi, taatlerinizi kabul eylesin. Dileklerinizi ikram ve ihsan eylesin.

Peygamberimiz SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir miktarını size *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis mecmuasından okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına başlamadan önce, evvelen ve hasasaten Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS hazretlerinin ruhu için ve onun âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhları için;

Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-i aliyyemizin ve hulefasının, müridlerinin, muhiblerinin, tâbîlerinin ruhları için; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın ervâhı için ve hassaten eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ruhu için; bu eserin içindeki bilgilerin bize kadar gelmesinde emek sarf etmiş olan alimlerin, râvîlerin cümlesinin ruhları için;

Uzaktan, yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere şumeclice gelmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete intikal eylemiş olan bütün yakınlarının, sevdiklerinin, dostlarının, akrabasının ruhları için; biz müslümanların da Mevlâmızın rızasına uygun ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varmamıza vesile olsun diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerif okuyup ruhlarına hediye edelim, ondan sonra başlayalım, buyurun!

a. Yaralanan Kimsenin Bağışlaması

Metnini okumuş olduğumuz hadis-i şerif, Ubâdetu'bnü's-Sâmit RA'dan rivayet edilmiş, Ahmed ibn-i Hanbel'de ve diğer kaynaklarda geçen bir hadis-i şeriftir. Râvileri sıhhatli râvilerdir, ricâli sahihtir. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:¹

مَنْ جُرِحَ مِنْ جَسَدِهِ جِرَاحَةً، فَتَصَدَّقَ بِهَا، كُفِّرَ عَنَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ بِمِثْلِ مَا تَصَدَّقَ بِهِ

(ابن جرير عن عبادة بن الصامت)

RE. 416/1 (*Men cûriha min cesedihî cirâhaten*) “Her kim ki vücudundan bir yara ile yaralanmışsa...”

Yara açılmışsa, birisi onu yaralamışsa, yaralayana diyet lazım gelir. Yaralayan kimsenin bir şeyler ödemesi lazım! Yaraladığı uzvuna göre, verdiği zararın büyüklüğüne küçüklüğüne göre; tam diyet, yarım diyet, dördte bir...

Fıkıh kitaplarında “cinayetler ve diyetler bahsi” diye bir bahis vardır. O bahiste teferruatı yazar. Onları okuyun, öğrenin!

“Kim böyle bir yaralanma hadisesine mâruz kalır da vücudunda bir yara olursa; (*fetesaddaka bihâ*) yaralayan kimseye haydi affettim diye tasadduk ederse, diyetini bağışlarsa...”

¹ *Kenzü'l-Ummal*, c.XV, s.14, no:39860.

Çünkü bağışlayabilir, hakkıdır. Bir kimse isterse hakkını bağışlayabilir. Bağışlarsa...

(*Küffira anhu min zunûbihî bi-misli mâ tesaddaka bihî*) “O tasadduk ettiği, bağışladığı gibi, günahlarından bir miktarı, o kadarı affolunur.” Ne kadarını bağışlamışsa o kadarı affolunur.

Görüyorsunuz, işin bir hak, bir de fazilet tarafı var:

Birisi birisini yaraladı mı onun karşılığı, cezası, maddî tazminatı, diyeti var. Hak çünkü... “İsterim.” dedi mi, akan sular durur. Mevlâmız: “—Kul hakkına karışmam! Git onunla helalleş, affettir.” der.

“—Yâ Rabbi! Benim günahlarımı bağışla...” Bağışlar.

“—Yâ Rabbi! Kullardan çok şeyler almıştım, onları da bağışla...”

“—Git onlarla helalleş, aldıklarını ver bakalım!”

Elinde o haklar duracak, aldığın şeyler duracak, sonra “Tevbe yâ Rabbi!” demekle geçmez o! Onun için İslâm böyle bir ölçü koymuş.

Bir hak tarafı var, ama bir tarafta da işin fazilet, sevap tarafı var. Kendisi hak kazanmış bir kimse, “Haydi bağışladım.” deyiverirse bağışlayabilir; onun da mükâfatı var. İslâm hakkı ortaya koyuyor, bir de fazilet tarafını da insanlara gösteriyor.

“—O senin kardeşindir, bir kaza olmuş yapmış, bir şeyler olmuş, affet!” diye Peygamber Efendimiz o tarafı da gösteriyor.

Muhabbet, sevgi, fedakârlık, dünya malına tamah etmemek, dünya malından dolayı didişmemek, birbirini yememek...

Diyetlerin bazısı bayağı zordur. Mesela hatâen adam öldürmenin diyeti 100 devedir. 100 deve ödemek kolay mı? İnsanın iflahı kesilir, biter, ödeyemez... Çok zor!

Can çok kıymetlidir. İnsana İslâm kıymet vermiş. İnsan, Allah'ın eşref-i mahlûkâtıdır; hürmet edeceksin, üzmeyeceksin, kalbini kırmayacaksın, vücudunu yaralamayacaksın, her şeyine dikkat edeceksin. Ama bazen kazara olur, oluyor işte.

Arkadaşımızın birisinin çocuğu arabayla giderken... Gelin- kaynana iki kadın pazardan fileleri doldurmuşlar, eve gelirlerken, gelin; “Aman! Anne, dur! Gitme!” demiş ama, 76 yaşındaki ihtiyar kadın fırlamış. Bu da frene basmış ama yola fırlamış, çarpmış. Kadın devrilmiş, iki-üç gün hastanede yatmış. *Innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn...* Allah rahmet eylesin, vefat etmiş. Ne yapacak şimdi? Zor!

İşin fazilet tarafı da var. Her kaza yapan zengin olmaz ki... Zengin, “Al, paranı verdim!” filan diyebilir ama karşı taraf fakir ve dindarsa ne yapacak?

“—Eyvah, çok büyük günah işledim.” diye ölüp ölüp diriliyor, bayılıyor. Ben:

“—Günah değil, isteyerek yapmadın!” dedim.

İsteyerek yapmadı ki! İnsan karşısındaki bir kimseye kötülük yapmak ister mi? O çarpılan kimse de müslümanca bir kimseymiş, namazında niyazındaymış. Allah rahmet eylesin, vefatı oradanmış. Bağışlarsa, Allah da onun günahlarını bağışlıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kulların arasını nasıl ıslah ediyor, nasıl kulları birbirlerine muhabbetlendiriyor? Nasıl dünyanın maddî şeylerine tamah etmekten çevirttiriyor? Yol bu! İstikamet bu! Biz de böyle yapmaya çalışmalıyız; kulların arasını ıslah etmeye çalışmak, fazilet ve fedakârlık göstermek... Her şey malla olmaz ki... Hani bir söz vardır, “Kimisinin parası, kimisinin duası.” derler. Parayla her şey alınmaz. Onun için müslüman, fazilet taraflarını da yaparsa büyük ecir alır.

b. Ahiret Endişesi

İbn-i Mes’ud RA’dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:²

² İbn-i Mace, *Sünen*, c.XII, s.129, no:4096; Bezzar, *Müsned*, c.I, s.274, no:1638; Şâşi, *Müsned*, c.I, s.376, no:304; Hakim-i Tirmizi, *Nevadirü’l-Usül*, c.IV, s.134; İbn- i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.174; Ebu Nuaym, *Hilyetü’l-Evliya*, c.II, s.105; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.220, no:35454; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan. Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.481, no:3658; Beyhaki, *Zühdü’l-Kebir*, c.I, s.17,

no:15; İbn-i Ebi Asım, *Zühd*, c.I, s.81, no:166; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.III, s.203, no:6178; *Camiü’l-Ehadis*, c.XX, s.224, no:21952.

مَنْ جَعَلَ الْهُمُومَ هَ مَّاً وَاحِدًا هَمَّ الْمَعَادِ، كَفَاهُ اللهُ
سَائِي رَ هُمُومِهِ؛ وَ مَنْ تَشَعَّبَتْ بِهِ الْهُمُومُ مِنْ
أَحْوَالِ الدُّنْيَا، لَمْ يُبَالِ اللهُ فِي أَيِّ أَوْدِيَّتِهَا هَلَكَ

(ه. الحكيم، والشاشي، هب. عن ابن مسعود)

RE. 416/2 (*Men ceale'l-humûme hemmen vâhiden hemme'l-meâdi, kefâhu'llâhu sâire humûmihî; ve men teşa'abet bihi'l-humûmu min ahvâli'd-dünyâ, lem yubâli'llâhu fî eyyi evdiyetihâ heleke*)

(*Men ceale'l-humûme hemmen vâhiden*) “Her kim ki tasalarını tek bir tasa, endişelerini tek bir endişe, düşüncelerini tek birdüşünce, dertlerini tek bir dert haline getirirse...”

Ne demek, bir sürü derdi tek bir dert haline getirmek?

Arkasından izah ediveriyor: (*Hemme'l-meâdi*) “Dönüp de varacağımız yerin tasası... O tasa haline getirirse...”

“—Ben nereye varacağım? Nereye dönüp gideceğim? Bu hayattan sonra gideceğim yer nedir?” diye, tasası, düşüncesi, endişesi, fikri, derdi o olursa... Bütün dertleri bir tarafa koyup bu derde yönelir, asıl bunun peşinde koşarsa, demek.

Ne yapar Allah? (*Kefâhu'llâhu sâire humûmihî*) “Diğer dertlerine Allah kifayet eder, karşılar.”

“—Bu kulum ahiret derdine düştü, ben onun dünyasını da, ahiretini de ıslah ederim.” diye vazgeçtiği, peşinden düşünmekten döndüğü dertlerini de Allah tedavi eder.

Her şeye kâdir değil mi? Kuldan bir işaret, bir güzel hal; ondan sonra Mevlâ’dan sonsuz beşaret, müjde, ikram...

(*Ve men teşa’abet bihi’l-humûm*) “Her kimin de dertleri dallanıp budaklanırsa...”

O derdi var, bu derdi var... Deniz kenarında bir arsası var da, tecavüz etmişler de, gidip onlarla uğraşması lazım! Karadeniz’de gemileri var, iki tanesi batmış... Filanca yerde ağaçları var, falanca işi var, borçları ödenecek, bir sürü dertleri var, dallı budaklı...

(*Teşa’abet bihi’l-humûm*) “Bir insanın dertleri dallanıp budaklanmışsa...”

Onların peşinde koşuyor.

“—Namaz kıl.”

“—Yahu, çok işlerim var.”

“—Camiye gel.”

“—İşleri daha bitiremedim.”

“—Cuma’yı kıl.”

“—Alacaklılar, borçlular kapıda bekliyor.”

“—Pazar günü gel.”

“—Dün çok yoruldu, eve defterleri getirdim onları kontrol edeceğim de bilmem ne...”

Peki, öyle dertler dallanıp budaklanırsa ne olur?

(*Min ahvâli'd-dünyâ*) “Dünya hallerinden dertleri dallanıp budaklanır, insan başına onları dert ederse...” Ne olur? (*Lem yubâli'llâh*) “Allah ona aldırılmaz. (*Fî eyyi evdiyetihâ heleke*) O dertlerin hangi vadisinde ölecek bakalım.”

O dertlerin, üzüntülerin, endişelerin, gamların, dünya tasalarının hangisinin vadisinde helâk olacak; aldırılmaz. Bakalım arsa işinin peşinde koşarken mi, bankadaki hesabı için mi, alacakları için mi, borçları için mi koşarken; nerede ölecek, bakalım. Yani, “Allah ilgilenmez.” diyor, mübâlat eylemez, aldırılmaz.

Buradan anlaşılıyor ki, insanın asıl âhîret tasasını çekmesi lazım.

Mead, dönüp avdet edeceğimiz yer, avdet etmek yeri, avdet yeri... Demek ki biz oradan gelmişiz, oraya döneceğiz. Tabii ya, burası senin asıl yurdun değil ki! Küçük bir çocuk olarak geldin, büyüdün, yine gideceksin. Burası asıl yurt değil. Asıl yurt öbür taraf, *mead*, dönüp gideceğiz oraya... Oradan geldik, tekrar oraya gideceğiz.

Burada 80 yıl yaşarsan, “Eh bayağı yaşlandı.” derler. 90 oldun mu, “Maşaallah maşaallah.” derler. 100’ü geçtin mi, herkes şaşırır... Öbür taraf; (*hüm fîhâ hâlidûn*) cennet ehli de, cehennem ehli de orada ebedî olacaklar. Öteki hayat ebedî, bununki gibi muvakkat değil.

Akla, mantığa sığıyor mu; 80 yıllık hayatın peşinden koş, ebedî hayatı unut! Şuradaki elmas sandığını bırak, üç kuruşun peşinden

koş! Elmas ve zümrüt dolu sandık duruyor, açık, görüyorsun, varsan alacaksın; bu tarafta üç kuruşun peşinde...

Ya bırak o üç kuruşu, burada elmaslar var, onlardan kaç tanesini alır! Asıl âhiret tasasını çekmesi lazım!

Nedir âhiret tasası?

Âhiret için iki büyük tasamız var: Birisi yüreğimizi ağzımıza getiriyor ki, ya Mevlâ'mız bize:

Ben buyurdum, buyruğumu tutmadın!

Derse Mevlâm, ben ne cevap vereyim?

Âhirette halim ne olacak? Ya cehennemine savurup atarsa, zebaniler yakamdan yakalayıp, saçımdan sürüklerse...

فِيؤُخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ

(الرحمن: ٤١)

(*Feyu'hazü bi'n-nevâsî ve'l-akdâm*) [Suçlular, perçemlerinden ve ayaklarından yakalanırlar.] (Rahmân, 55/41)

Saçından veya ayağından diyor. Nereden rast gelirse yakalayacak, hor bir şekilde sürükleyip atacak... Dikkat mi ederler yani, el üstünde mi götürürler. Ucundan sopayı taktırtır, sürükler, atar götürür.

Peygamber SAS Efendimiz:

“—Sakın cehenneme düşmeyin! Çünkü giren en aşağı bir kaç hukub kalacak.” buyuruyor:³

وَاللّٰهُ لَا يَخْرُجُ مِنْ اِل نَّارٍ، مَنْ دَخَلَهَا حَتَّىٰ يَكُوْنُوْا
فِيْهَا اَحْقَابًا؛ وَالْحُقُبُ بِ ضِع و ثَمَانُوْنَ سَنَةً،
وَالسَّنَةُ ثَلَاثُمِائَةٍ وَسِتُّوْنَ يَوْمًا، كُلُّ يَوْمٍ كَأَلْفِ
سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّوْنَ

(الدیلمی عن ابن عمر)

RE. 456/3 (*Vallàhi lâ yahrucü mine'n-nâri, men dehalehâ hattâ yekûnû fîhâ ahkâben*) “Vallahi cehenneme bir adam girmeye görsün, kim oraya girerse, orada *ahkâben* kalmayınca çıkamaz. (*El- hukubü bid'un ve semânûne seneh*) Hukub, seksen küsur senedir. (*Ve's-senetü selâsü mieti ve sittûne yevmen*) Bir senesi üç yüz altmış gündür; (*küllü yevmin keelfi senetin mimmâ teuddûn*) ve her bir günü ise, sizin bildiğiniz bin senedir.” buyuruyor.

Hukub ne demek? 80 küsur sene demek. Bir insan cehenneme bir defa düştü mü, en aşağı bir kaç 80 sene kalacak. Demek ki üç tanesi olsa, Arap dili kaidelerine göre muhakkak ikiden fazla olur, 240 küsur sene kalacak, ama dünya senesi değil âhret senesi... Âhret senesinin de

³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.358, no:7029; İbn-i Hacer, *Lisânü'l- Mîzân*, c.III, s.106, no:350; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.X, s.725, no:18632; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.633,

no:39543; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.430, no:25239.

bir günü dünyanın bin yılı gibi... O zaman artık kaç milyon sene kalacağını anlayın! Cehenneme bir düştün mü? Gel de tasalanma, gel de bunun derdini çekme, gel de insanın bundan dolayı uykusu kaçmasın?

İbrahim ibn-i Edhem, Belh padişahıyken derviş olan şahıs. Gece birisi ziyaretine gelmiş, misafiriyle aynı odada yatmışlar. Saray değil ki, bir sürü odası olsun. Misafir arada bir uyanıyormuş, bakıyormuş. İnsan oradan oraya döner, bir tarafa yatınca kolu acır, öbür tarafa yatar...

Bakıyormuş İbrahim ibn-i Edhem hüngür hüngür ağlıyor, namaz kılıyor, dua ediyor, ibadet ediyor. Yine dalarmış, yine öbür tarafına dönerken uyanırmış, yine bakarmış İbrahim ibn-i Edhem namazda, duada, tesbihte, zikirde, ibadette... Gece sabaha kadar kaç defa uyandıysa onu ağlayıp ibadet ederken görmüş. Sabahleyin de dayanamamış demiş ki:

“—Yâ İbrahim! Ben senin gecen gibi gece görmedim. Nasıl gece geçirdin, sabaha kadar uyumadın, namaz kıldın durdun, hüngür hüngür ağladın...”

Biz olsak böyle bir söz karşısında koltuklarımız kabarır;

“—İyi bak, yaptığım ibadeti gördü, benim ne kadar abid bir kul olduğumu anladı.” deriz.

Yani çoğu kimse, yaptığı ibadete şımarır. Halbuki ne olacak, Allah kabul etti mi, etmedi mi belli değil!

Diyor ki İbrahim ibn-i Edhem KS, Allah şefaatine erdirsin:

“—Ben de senin gecen gibi gece görmedim. İnsanın önüne cehennem ateşi gibi bir ateş yakarlar da, insan gece nasıl uyur?”

Geçmeyecek miyiz üstünden?

وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا

مَقْضِيًّا

(مریم: ۷۱)

(*Ve in minküm illâ vâriduhâ kâne alâ rabbike hatmen makdıyyâ*) [İçinizden, oraya uğramayacak hiçbir kimse yoktur. Bu, Rabbin için kesinleşmiş bir hükümdür.] (Meryem, 19/71) buyruluyor. Herkes geçecek.

“—Öyle bir ateş varken insan nasıl uyur?” diyor. Onun da muhakeme tarzı o. Uyku tutar mı; dertli, âhiretin derdi var.

Bir bu!

Bir de düşün ki Hocaefendi’yi severdim, Peygamber Efendimiz’i severim, falancayı severim, filanca cömert kimseyi severim... Rahmetli nenemi, mübarek annemi severim; hep namaz başörtüsüyle gözümün önüne gelir... Bütün sevdiklerini düşün. Onlar ehl-i cennetin amellerini işlediler, Allah’ın mükâfatına erdiler, cennete gittiler.

Sen de cennete gidemedin, bütün dostlardan ayrıldın. Bütün hasımlar, düşmanlar, kâfirler,

müşrikler, katiller, caniler, hırsızlar, arsızlar, edepsizlerin yanına düştün. Dayanılır bir hasret mi? Aman cennetlik olayım, diye insan tasa çekmez mi? Aman dostlarımdan ayrılmayayım, aman Allah'ın sevgili kullarıyla beraber o nimetlerin içinde olayım diye uğraşmaz mı?

Nimetleri ayrı bir şey tabii, onu anlatmaya insanın gücü yetmez.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“—Cebrail AS beni aldı götürdü. Sidretü'l-Müntehâ'ya geldik. Bir de baktım ki yaprakları fil kulağı kadar, meyveleri kılal gibi...” Yani iri ve güzel meyveleri var demek istiyor.

“—Sonra Mevlâ bir tecelli eyledi. Renkleri öyle değişti, öyle değişti ki tarifi mümkün değil.”

Artık o cennetin nimetleri, lezzetleri, güzellikleri, Tuba ağacı, Arş-ı Âlâ'nın altındaki köşkler, zebercetler, huriler, gılmanlar, saraylar...

İnsan onları kaçırmı mı, onları kaçırmak ister mi?

Şimdi köprüyü sattılar, Keban'ı satacaklar. Millet şimdiden hazırlık yapıyor, bir şeylerin değeri düşmüş, mülklerin ve sâirelerin filan... Paraları biriktirecek, oraya yatırım yapacak diye.

Neden? Oradan fayda gelecek diye önceden tedbir alıyor.

Peki, bu kadarcık bir menfaat için tedbir alırsın da, âhiretin saraylarını, cennetini kazanmaya bir tasan yok mu hiç?

Ne kadar akılsızız değil mi? Ne kadar akılsız şu insanlar! Biraz da onun tasasını çekmek lâzım. İnsan;

“—Biraz değil hocam! Öyle bir şey olduktan sonra her şeyimi veririm.” der.

Peygamber SAS Efendimiz’e birisi geldi. Müslüman değil daha, ayyaşın biriydi, içki içerdi, ömrünü müşriklikle geçirdi, dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah! Ben şu savaşta müslümanların arasına katılsam, müslüman olsam da çarpışsam, ölsem, cennete girer miyim?”

“—Girersin.” dedi.

“—O halde şehadet ediyorum ki Allah’tan başka ilâh yok, sen de onun elçisisin!” dedi, kelime-i şehadet getirdi.

Aldı eline silahını, girdi er meydanına, şehid oldu. Daha bir tek rekât, bir vakit namaz kılmamış. Önünde harp var, aldı eline silahı, girdi; daha bir namaz kılmamış, cennetlik...

Verir insan canını... Verir, ne olacak? Geceleyin rüyanda gördün, çok mübarek bir zât, “Gel, haydi cennette seni bekliyoruz...” diye müjdeledi. Ölümü düşünür mü insan o zaman? “Sabah olsa da ölsem de öbür tarafa göçsem.” der.

Allah bize akıl fikir versin.

c. Ahireti Dert Edinen Kimse

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş. Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:⁴

مَنْ جَعَلَ الْهُمُومَ هَ مَاً وَاحِدًا، كَفَاهُ اللَّهُ مَا أَهَ مَهُ
مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ وَمَنْ تَشَاعَبَتْ بِهِ
الْهُمُومُ، لَمْ يُبَالِ اللَّهُ فِي أَيِّ أَوْدِيَةِ الدُّنْيَا هَلَكَ

(ك. عن ابن عمر)

RE. 416/3 (*Men ceale'l-humûme hemmen vâhiden, kefâhu'llâhu mâ ehemmeû min emri'd-dünyâ ve'l-âhireti; ve men teşâabet bihi'l- hümûmu, lem yubâli'llâhu fî eyyi evdiyeti'd-dünyâ heleke*)

(*Men ceale'l-humûme hemmen vâhiden*) “Her kim ki dertlerini tek bir dert haline getirirse...” Bir derdi var, onu burada söylemiyor ama âhiret derdi.

“Kim dertlerinin hepsini bir tarafa koyar da, zihnine âhiret tasası koyarsa...” Ne olur? (*Kefâhu'llâhu mâ ehemmeû min emri'd-dünyâ ve'l-âhireti*) “Allah ona dünyanın ve âhiretin kendisine tasa veren her işine kifayet eder, yardım eder, ikram eder.”

⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.364, no:7934; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s225, no:6269; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX, s.224, no:21951.

Hem dünya, hem âhiret! Dikkat edin, âhirete yönelenin dünyası harap olmuyor; dünyası da, âhireti de mâmur oluyor. Dünyaya yönelenin dünyası da, âhireti de gidiyor. Bir iman meselesi, şu kadarcık bir fark... Bıçak sırtı gibi, o taraf öyle, bu taraf böyle... İmanın eseri, tesiri ile âhirete yönel; dünya da geliyor.

Hocalar, şeyhler, âbidler, zâhidler, Allah'ın sevgili kulları aç mı kalmış, açlıktan mı ölmüşler?

(*Ve men teşâbet bihi'l-hümûmu*) “Kim de dünya kaygılarını çoğaltırsa, (*lem yubâli'llâhu fî eyyi evdiyeti'd-dünyâ heleke*) dünyanın hangi vadisinde helâk olursa olsun, Allah ona sahip çıkmaz.”

Burada (*evdiyeti'd-dünyâ*) diye zikretti. Dünyanın hangi vadisinde ölecek bakalım diye hiç aldırılmaz, bırakır kendi haline uğraşsın dursun...

d. Denizde Nöbet Beklemenin Sevabı

Ebü'd-Derdâ RA'dan bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

مَنْ جَلَسَ عَلَى الْبَحْرِ إِحْتِ سَابًا، وَنِيَّةَ إِحْتِ يَاطًا
لِلْمُسْلِمِينَ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكَ لِقَطْرَةٍ فِي الْبَحْرِ
حَسَنَةً

(طب. عن أبي الدرداء)

⁵ Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.V, s.523, no:9491; Ebü'd-Derda RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IV, s.334, no:10767; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX, s.227, no:21958.

RE. 416/4 (*Men celese ale'l-bahri ihtisâben, ve niyyete ihtiyâtan li'l-müslimîne, keteba'llâhu lehû bi-küllü katretin fi'l-bahri haseneten.*)

(*Men celese ale'l-bahri*) “Her kim deniz üzerine oturursa... Neden? (*Ihtisâben*) Sevabı Allah’tan bekleyerek, Allah rızası için... Allah bana ecir verecek diye sevabı Allah’tan bekleyerek denizde oturursa...”

(*Ve niyyete ihtiyâten li'l-müslimîn*) “Niyeti de müslümanları ihtiyat etmek, yani korumak.”

“—Buradan düşman gelebilir, ben burada durayım, müslümanlıklar rahat etsin...” gibi, müslümanları korumak arzusuyla oturursa, Allah-u Teâlâ Hazretleri ne yapar, bakın! (*Keteba'llâhu lehû bi-küllü nazretin fi'l-bahri haseneten*) “Denize her baktığında Allah ona bir hasene yazar.” Çok büyük sevap yazar!

Denize oturmak tabiri biraz izaha muhtaçtır. Buhârî’de geçiyor ki, (*rükûbu'l-bahr*) yani gemiye biniyor, gemide nöbet tutuyor. Hani gümrük muhafaza memurluğu, sahil koruma teşkilatı gibi... Gemide, sahilde, gelecek düşmana karşı hazırlıklı nöbetçi duruyor. Niyeti ne? Allah’tan ecir beklemek, müslümanları korumak.

Müslüman kardeşlerini seviyor.

Kendisi tehlikede...

Olsun! Müslüman kardeşleri arkada rahat etsin.

“—Ölürsen?”

“—Allah’tan ecrimi bekliyorum...”

Ölümden korkmuyor! Bütün işlerimizin sırrı ölüm korkusuna gelir, düğümlenir, toplanır. Her işimizin sırrı oradadır. Kâfirler bizim bu halimizi bilirler, onun için bizi imanımızdan ayırmaya çalışırlar. İnsan mü'min oldu mu, ölümden korkmaz.

Ne olacak!

الْمُؤْمِنُونَ لَا يَمُوتُونَ، بَلْ يُنْقَلُونَ مِنْ دَارٍ إِلَى دَارٍ

(*El-mü'minûne lâ yemûtûn, bel yünkalûne min dârin ilâ dârin*)

“Müslümanlar ölüp yok olmaz; bir evden öteki eve gider.”

وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى

(الاعلى: ١٧)

(*Ve'l-âhîretü hayrun ve ebkà*) [Ahiret daha hayırlı ve daha devamlıdır, ebedîdir.] (A'lâ, 87/17)

Ben dünyada ne yapayım? İnsanın dönüp de bakası gelir mi?

Müslüman korkmaz, korkmayınca da kâfirlerin iflâhı kesilir.

“—Korkmuyor, bu adam ölümden korkmuyor. Ben buna ne yapayım?” der, biter.

Ne elektronik beyin, ne atom silahı, ne başka bir silah işler, biter.

Onun için ilk işi, müslümanı imanından ayırmak. İmanından ayırdı mı, içine dünya zevki, sevgisi koydu mu, müslümanın işi biter.

“—Bak, ne güzel arabalar, ne güzel kızlar, ne güzel köşkler, ne güzel plajlar var. Kaliforniya'nın sahilleri, Okyanus'un Havai adaları var. Uçaklar var, iltifat var, alkış var...”

Dünyayı sevdirtir. İnsan dünyayı sevdi mi ayrılmak istemez ki...

“—Haydi gel harbe! Haydi gel cihada! Haydi biraz masraf et!”

Kim uğraşacak şimdi onlarla... Havai adalarında ılıman bir iklimde, hurma ağaçlarının yanında, pırıl pırıl güneşin altında, tertemiz, havalı bir yer. Deniz var, eğlence var, denizin üstünde kaymaca, dalgaların üstünde dalmaca var... Bilmem ne... Kim uğraşacak şimdi...

Dünyayı sevdi mi ölümden korkar!

İki tane sarhoşluk sarınca müslümanların hâli haraptır. Birisi cahillik, *cahillik sarhoşluğu*...

Bu nasıl izale olacak? İşte onun için hadis okuyoruz. Peygamber Efendimiz her şeyi bize öğretiyor. Onun için ilim öğreniyoruz. Cahillik sarhoşluğu geldi mi, müslümanın kafası bozulur.

İkincisi, *sekretü'l-ayş, yaşam sarhoşluğu*... Konfor, zevk, sefa geldi mi o zaman rahatını bozmak istemez.

“—Kalk namaz kıl.”

“—Uykumu alamadım daha. Gece televizyonda çok güzel program vardı, geç vakte kadar seyrettim, uykumu alamadım.”

“—Haydi kalk, bugün gidelim, filanca yerde bir hayırlı çalışma yapalım! Fukaracığın evini yapalım! Dul var, yetim var, irşad edelim...”

“—Yahu bütün hafta çalışıyorum. Elimde bir pazar günüm var. Bırak da şurada keyfimi süreyim, kahvemi yudumlayayım, gazetemi okuyayım, karşımda renkli televizyon...”

Renkli televizyon deyince aklıma geldi. Söyleyeceğim, çünkü aklımda kurdum. Renksiz televizyonlar 15-20 bin veya 30 bin liraymış, renklileri 300 bine kadar çıkıyormuş. Ankara’da dediler ki:

“—Hocam, bir kamyon televizyon getir, bir saat içinde satılır.

Milletin öyle iştihası var.”

“—E para?”

“—Bu millette para kıtlığı mı var! Sen zevkten, keyiften haber ver hocam! Bir şeyin çok güzel, çok keyifli olmasını bir hissettiriver. Bak, paralar nerelerden çıkar.”

Para camiye gelmez, hayra gelmez. Filanca şarkıcı filanca yerde konser verecek, o zaman stadyumu tutarlar. 20 bin kişilik stadyum dolar. Filanca meşhur şarkıcı gelecek, konuşacak diye herkes orada toplanır. Ama Allah rızası için bir şey söyleyen beli, bacağı, başı ağrır, yorgun düşer, ödenecek borcu vardır, parası olmaz, bilmem ne...

Köylü kadınların hepsi renkli televizyon alacağız diyebileceklerini satmışlar. “Köyde artık eskisi gibi altın, beşibiryerde filan yok!”

diyorlar. Para var bu memlekette, ama Allah hayra sarf ettirmiyor. Para yok değil, hayra sarf ettirmiyor. Hele bir yılbaşı olsun, bir geceliğine ne kadar yerler tutarlar... Hangi yerde kaç tane güzel şarkıcı var... Yılbaşı yakın, on beş gün kaldı. Bakalım, en lüks yerde en güzel eğlence nerede olacak. Takip edin gazeteleri, bakalım bir geceliğine ne kadar para verecek...

Burada, “Camiye yardım!” deyince meselâ, müslüman kardeşlerimiz veriyor.

Geçen gün bir tıbbiye talebesi geldi. Ambalajı açılmamış mikroskop getirmiş.

“—Hocam bunu al!..”

“—Oğlum sen talebesin, bizim sana yardım etmemiz lazım. Senden yardım istediğimiz yok ki bizim istediğimiz yardım patronlardan. İsterse bir tanesi bir cami yapar. Sen talebesin, biz sana yardım edelim!”

“—Bu mikroskoba benim ihtiyacım yok. Bu 300 defa büyütüyor, bizim derslerde en aşağı 600 defa büyüten lazım. Bunu satın!” dedi.

“—Pekiyi!” dedim ben de, kitabevine gönderttim ve altına yazın, dedim:

“—Bir üniversite talebesi camiye yardım olsun diye bu mikroskobu getirdi. Satılacak ve parası camiye gidecek.”

Allah bir insanın hayrını murad etti mi onu hayırlara muvaffak eder. Bir insanın hayrını murad etmedi mi parası oraya gider buraya gider, bu dünyada keyif ve sefa sürer ama 80 sene... 80 sene bile değil! İnsanın 80 senesi

tamamen keyifle mi geçiyor? Bir kere yarısı uykuyla geçiyor. 70'ten sonra ihtiyarlıyor, kemikleri erimeye başlıyor, eklemlerinde ağrılar sızılar başlıyor. Yani toplasan hakiki bir zevk, sefa süresi birkaç seneyi ancak doldurur. Ona öyle koşturuyor, beri tarafa bakmıyor.

Ne yapalım, şeytan bağlamış. Şeytan insanın âzâlarına düğüm atar; gözüne, kulağına, diline düğümleri atar. Gece uyandırırırsın uyanmaz.

“–Kalk teheccüd kıl!”

Kalkamaz ki kalkması mümkün değil, şeytan âzâlarını düğümledi. Onun için o olmuyor.

“–Param gitmedi, yanımda kaldı.”

Yahu senin paranın gitmemesi mi iyi gitmesi mi iyi, bir düşün bakalım.

Peygamber Efendimiz eve geldi, sordu;

“–Sabahleyin kestiğimiz koyunu ne yaptınız?”

“–Yâ Rasûlallah! Hepsini tasadduk ettik, bize bir budu kaldı.” Peygamber Efendimiz:

“–Demek ki bir budu hariç hepsi bizim olmuş.” dedi.

İnsanın tasadduk ettiği kendisinin oluyor, âhirete geçiyor, âhîret defterine kaydediliyor. Bir koyunun öbür taraflarını tasadduk ettik, kaldı bir tanesi... Burada yediğin deftere geçmiyor, yaptığın hayır geçiyor. Yaptırdığın cami, hayır, baktığın hasta, gelin ediverdiğin çocuk, yetim çocuk, dul kadın, cihada sarf ettiğin, harcadığın para... Bu hayırlar geçiyor, onlara harcayacaksın tabi...

“—Ne kadar ekmek yersin bir günde? On tane ekmek getireyim?”

“—Yok, istemem hocam! Ben günde yarım ekmek yiyorum.”

“—Gördün mü ya, yarım ekmek yersin. Başka?”

“—İşte küçükten beri iyi geçinmeye alıştım, biraz da et isterim.”

“—Al, şu kadar et, şu kadar peynir... Sonra? Hadi biraz daha ye.”

“—Yok hocam, doydum el-hamdü lillâh! Doktor zaten fazla yeme, dedi.”

İşte insanın ihtiyacı bu kadar... Midesi doldu, evi de var, sırtı da örtülü; tamam daha ne! Gerisini hayra sarf et ki âhirete gitsin! Biriktir, biriktir, biriktir, tam ölüm vakti gelince, “Malımın şu kadarı şuna, şu kadarı şuna...” der.

“Evet, tamam tamam, sen üzülme babacığım. Üzülme yaparız, yaparız...” derler, yapmazlar. Görürsün yapar mı!.. Sen uyanırken yapsana!

Demek ki müslümanların iyiliği için gemide seyahat edip bekçilik yaparsa Allah denize her bakışı için Uhud Dağı gibi sevaplar veriyormuş. Büyük sevaplar veriyor.

Bu ibarede, (*rakibe'l-bahri*) demiyor, (*men celese ale'l-bahri*) diyor, “Denize kim oturursa...”

Bu, deniz sahiline oturmak mânâsına da gelebilir. Yani sahilde, bir kalede, mesela Anadolu Hisarı, Rumeli Hisarı, Çanakkale’de Aziziye tabyası, Bodrum’da kale, Alanya’da kale vs... O da olabilir, Allahu a’lem... Deniz

kenarına oturmuş, düşman gelmesin, bu tarafa geçmesin diye denize bakıyor.

Çanakkale'den düşmanı geçirmediler ya! 250 bin kişi mi, 500 bin kişi mi ne orada şehid oldu. Biz burada rahat edelim, dinimize imanımıza bağlı yaşayalım diye şehadet şerbetini şıkır şıkır içtiler.

Şu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli,

Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli!

diye orada şehid oldular. Şimdi millet ezan okununca, "Uykumuz kaçıyor!" filan diye ezanı bıraktırıyor.

Kâfir, arka taraftan dolaşiyor. Çanakkale'den giremedi, tepeden geldi. Bizim çocuklarımızı Avrupa'da tahsile aldı, zevke sefaya göre yetiştirdi. Sonra onlar bize karşı çıkıyor. Şimdi ezan, namaz, ibadet rahatsız ediyor. İslâm batıyor, rahatsız ediyor. Eski tarihimiz, mefahirimiz, kültürümüz; hepsi zor geliyor, hazmedemiyor!

Sen İngiliz misin, Türk müsün, müslüman mısın, nesin sen, aslın ne?

"—Aslım öyle ama işte dedelerim bilememiş, medeniyet oradaymış..."

Sen görürsün medeniyetin nerede olduğunu!

e. İşrak Vaktine Kadar Camide Beklemenin Karşılığı

Enes b. Mâlik RA'dan... Bu hadis-i şerif, bu caminin sabah namazı cemaati müdavimlerine müjdedir. Bu caminin müdavimlerine: çünkü

her camide böyle olmuyor. Onun için bilhassa buradakilere müjdedir.

Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:⁶

مَنْ جَلَسَ فِي مُصَلَّاهُ حَتَّى يُصَلِّيَ الضُّحَى، غُفِرَ لَهُ
ذَنْبُهُ وَإِنْ كَانَ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ

(ابن شاهين عن معاذ بن أنس)

RE. 416/5 (*Men celese fî musallâhu hattâ yusalliye'd-duhâ, gufire lehû zenbühû ve in kâne misle zebedi'l-bahr*)

“Kim namaz kılma yerinde Duhâ’yı kılıncaya kadar bekler, oturursa, günahları denizin köpükleri kadar çok da olsa, Allah onu mağfiret eder.”

“—Hocam! *Duhâ* kelimesini açıklarsan anlayacağım. *Duhâ*’ya kadar beklemek, ne demek? *Duhâ* ne demek?”

Duhâ bir vaktin adıdır. Günün evvel vaktine verilen bir isimdir.

Bu vaktin üç kısmı vardır:

Birinci kısma Türkçe’de *genç kuşluk* derler. Kuşluk vakti ama genç kuşluk vakti... Arapça’da *dah*, *dahiyye* veya *dahve* derler. Güneş ufuktan yükseldi, ortalık aydınlandı, güneş karşımızda görünüyor; *İşrak* namazı kılınacak vakit. *Dah*

⁶ İbn-i Şâhin, *et-Tergib fi Fadâili'l-A'mâl*, c.I, s.140, no:122; Muaz ibn-i Enes RA’dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.809, no:21514; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX, s.228, no:21963.

kelimesinin cem'ine de *duhâ* diyorlar. Yani bir rivayete göre o vakitler mânasına, çoğuluna *duhâ* diyorlar.

İkincisine Türkçe'de *orta kuşluk* diyorlar. Biraz daha vakit ilerlediği zaman... Arapça'da da *duhâ* derler, sonu *ye* ile yazılır; o da biraz daha vaktin ilerlemiş zamanıdır. Güneş doğmasından batmasına kadar olan kısma Arapça'da *nehâr* deniliyor ya, *nehâr*'ın dörtte biri filan geçtiği zamanki vakte derler.

Diyelim ki güneş 07:00'de doğuyor, 17:00'de batıyor. 07:00'den 12:00'ye kadar beş saat, 12:00'den tekrar 17:00'ye kadar beş saat... Demek ki bu vakitte *nehâr* on saatmiş. On saatin dörtte biri, iki buçuk saat eder. 07:00'ye iki buçuk saati ekleyelim, 09:30 civarı *duhâ vakti* oluyor.

Bir de *dahâu*, elif-i memdûde ile son vakti vardır ki, o da öğleye yakın zamanıdır. Türkçe'de ona da *koca kuşluk* diyorlar.

Bunların hepsi bu vakte ait çeşitli ince isimlerdir. Yani Türkçe'de kuşluk; genç kuşluk, orta kuşluk, koca kuşluk diye üçe ayrılmış. Ortaya, *kaba kuşluk* da derler. "Kaba kuşluk vaktinde çıktı geldi." gibi... Genç kuşluk, kaba kuşluk, koca kuşluk.

Arapça'sında da *dahve*, *dahiyye* ilkinde; *duhâ* ikincisine; *dahâu* üçüncüsüne derler.

Buradaki maksat Allahu a'lem ilki... Ama ikincisine kadar ibadet ederse, o sevabı mutlaka fazlasıyla alır. Çünkü daha uzun bir zaman ibadet etmiş oluyor. Kim sabah namazını

kıldıktan sonra İşrak vaktine kadar oturur, ibadet eder, vaktini ibadetle geçirirse –camide yatıp uyuyacak değil ya– günahları denizlerin köpüğü kadar çok olsa bile affeder.

Hay Allah razı olsun büyüklerimizden... Allah hocalarımıza rahmet eylesin... Biz bilmiyorduk, bizi alıştırdılar. Gözlerimizi oğuştura oğuştura zor yapıyorduk. Sabah namazından sonra herkes pabucunu kapıp, “Eve gidip biraz daha yatayım!” derken, burada oturup zikrediyor, Yâsîn okuyor, tesbih çekiyor, Evrad’ı okuyorduk. Ne iyi yapıyormuşuz! Meğerse hadis-i şerife uygunmuş. Bizim büyüklerimiz hadis-i şerifleri hazmetmişler; tavsiyeleri, hadis-i şeriflerin içinden çıkan mnlar.

Bu hadis-i şerif bize, İşrak namazımızın ve günün evvelinde ibadet etmenin ne kadar kr sağladığını gösterdi. İnsanın vakti olunca böyle şeyleri yapmalı.

“–İşiyim, erkenden gidiyorum hocam. Sabah namazını bile fabrikada kılıyorum.” diyenler var.

Eh kabul! Sen de pazar günü yap, bir göreyim! Bakalım, elinde imkn varken yapacak mısın, yapmayacak mısın? Bir tatil gününde göreyim... O bahane de, o bahane hakiki mi değil mi? Elinde fırsat olduğu zaman yap!

f. Toplulukta Oturma dbı

Bu da oturma dbıyla ilgili bir hadis-i şerif olarak karşımıza ıktı. Abdullah ibn-i Amr

ibnü'l-Âs rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:⁷

۱۲ وَمَنْ رَأَى اثْنَيْنِ جَالِسَيْنِ، فَلَا يَجْلِسُ إِلَيْهِمَا
حَتَّى يَسْتَأْذِنَهُمَا؛ وَلَا يُفْرِقُ أَحَدٌ بَيْنَ رَجُلَيْنِ
فِي جُلْسٍ بَيْنَهُمَا، حَتَّى يَسْتَأْذِنَهُمَا

(İbn Lâlel en İbn Emro)

RE. 416/6 (*Men celese ileyhi kavmün, felâ yekum hattâ yeste'zinehüm; ve men rae'sneyni câliseyni, felâ yeclis ileyhimâ hattâ yeste'zinehümâ; ve lâ yüferrik ehadün beyne racüleyni, feyeclis beynehümâ hattâ yeste'zinehümâ.*)

(*Men celese ileyhi kavmün, felâ yekum hattâ yeste'zinehüm*) “Bir kimseye ki, bir grup insan kalkar gelir yanına oturur, o kimse onlardan izin almadan oturduğu yerden kalkıp gitmesin.”

“—Nasıl olur bu?”

Diyelim ki siz bir kıraathânedede veyahut kırdada, bayırdada bir münasip yerde oturuyorsunuz. “Selâmün aleyküm hacı efendi!” dedi, birkaç kişi geldi, senin yanına oturdu. İşte bir kimsenin yanına bir grup insan gelirse, onlardan izin almadan kalkıp gitmesin. Âdâb-ı muaşeret... Peygamber Efendimiz bize edep öğretiyor.

Onlar senin yanına geldiler, senin hatırın için oturmuyorlar mı?

“—Evet.”

⁷ *Kenzü'l-Ummal*, c.IX, s.145, no:25438.

Tamam! Sen de, “Allah razı olsun...” filan biraz konuştuktan sonra dersin ki, “Kusura bakmayın, vapura yetişecektim, şu kadar işim vardı, çok da memnum oldum görüştüğümüze ama artık vaktim daraldı, müsaade ederseniz ben gideyim...”

Peygamber Efendimiz işte böyle istiyor. Senin yanına birkaç kişi gelip oturdu mu, onlardan izin almadan kalkma! Bir edep bu...

Bir başkası:

(*Ve men rae'sneyni câliseyni*) “Her kim ki iki kişiyi oturmuş görürse, (*felâ yeclis ileyhimâ hattâ yeste'zinehümâ*) onların yanına gelip oturmasın, onlardan izin almadıkça...”

Bak, ne edep! Hani çöl bedevisiydi? İşte o çöl bedevisini Peygamber Efendimiz, nûr-ı vahy ile, nûr-ı nübüvvetle, edepli edepli, öğretene öğretene insanların en zarifi haline getirdi. En zarif insanlar, âdâb-ı muaşeretini en yüksek insanlar haline geldiler.

İki kişi otururken üçüncüsü, “Müsaade ederseniz ben de yanınıza oturabilir miyim?” diyecek.

Neden? Özel konuşuyorlardır, işleri vardır, mahrem bir şey anlatmaları gerekiyordur. Ondandır. Edep bu! Buna edep derler, âdâb-ı muaşeretten bir ince edep. Oturursan, adamlar susup kalacak, senin yanında konuşamayacaklar.

(*Ve lâ yüferrik ehadün beyne racüleyni, feyeclis beynehümâ hattâ yeste'zinehümâ*) “Bir kimse aralarına oturmak için izin almadıkça, iki kimseyi birbirinden ayırmasın.”

“—Hele durun bakalım, ben de aranızda geleyim!” deyip cup diye arasına oturuyor.

Olmaz! Bir izin al bakalım. İki kişi yan yana duruyor, Peygamber Efendimiz, “Arasını ayırmasın!” diyor. “Müsaade eder misin, şuraya oturabilir miyim?” diye izin alsın, ondan sonra izin verirlerse otursun... Bunlar edeplerle ilgili üç tavsiye olmuş oldu.

g. Mescidde Namazı Beklemenin Karşılığı

Bu hadis-i şerif, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet edilmiştir.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:⁸

مَنْ جَلَسَ فِي الْمَسْجِدِ يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ، فَهُ وَفِي صَلَاةٍ؛ وَالْمَلَائِكَةُ تَقُولُ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ، مَا لَمْ يُحْدِثْ

(ابن جرير عن أبي هريرة)

RE. 416/7 (*Men celese fi'l-mescidi yentazirü's-salâte, fehüve fî salâtin, ve'l-melâiketü tekülü: Allahü'mma'ğfir lehû, allâhü'mme'rhamhu, mâ lem yuhdis.*)

(*Men celese fi'l-mescid*) “Her kim ki mescidde oturursa...” Niçin? (*Yentazirü's-salâte*) “Namaz vakti gelecek, namazı bekliyor. Namazı bekleyerek mescidde her kim oturursa, (*fehüve fî salâtin*) o, namazda sayılır.”

⁸ *Kenzü'l-Ummal*, c.VII, s.323, no:19079; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX, s.228, no:21961.

“–Namaz kılmıyor hocam!”

Biliyorum kılmadığını... Oturuyor ve namazı kılmak için bekliyor ya... Namazı kılmak için bekleyen kimsenin namazdaymış gibi sevabı işler. Taksimetre çalışıyor, namaz kılıyormuş gibi sevabı gelir durur...

Mescid bu, Allah'ın mübarek ibadethânesi... Allah'ın rahmet nazarıyla baktığı yer. Küçümseme! Onun için abdestini önceden al, camiye erken gel, otur. İlla ezan okunacak, sünnet kaçacak, imama zor yetişecek, ondan sonra da dua etmeden pabucunu alıp kaçacak.

Yahu sen sevap kazanmak istemiyor musun?

“–İstiyorum.”

Erkenden gel, biraz tesbih çek, Kur'an oku!..

Sonra devam ediyor: *(Ve'l-melâiketü tekülü)* “Melekler der ki: *(Allâhümme'ğfir lehû)* ‘Yâ Rabbi! Sen buna mağfiret eyle! *(Allâhümme'rhamhu.)* Yâ Rabbi! Sen buna rahmet eyle!’ derler.” Melekler öyle yapan bir kimseye dua ederler.

Onun için akıllı ve uyanık bir müslüman bu sevaplardan almak ve melekleri kendisine dua ettirmek için namaza erken, ezan okunmadan evvel gelir. Sen kendin dua edersin:

“–Yâ Rabbi! Sen beni affeyle, mağfiret eyle, bana rahmetini ihsan eyle!” dersin ama, melekler dedi mi, onlar Allah'ın günah işlememiş, mübarek, ruhanî varlıklarıdır, onların duasını Allah reddetmez.

Camiye erken gelmek bir İslâmî edeptir, kazançlı bir şeydir. Ama bir şartı var: (*Mâ lem yuhdis*) “*Hades*, yani abdest kaçırarak bir şey veyahut fazileti izale edecek konuşma yapmadıkça.”

Yuhaddis de okunabilir, *yuhdis* de okunabilir. Yani diliyle günah işlemedikçe veyahut abdestini kaçırmadıkça namazda gibidir ve melekler ona, (*Allâhümme’ğfir lehû, allâhümme’rhamhu*) “Yâ Rabbi! Buna mağfiret eyle. Yâ Rabbi! Buna rahmet eyle!” diye dua ederler.

h. Dünya ve Ahiretin Hayrı

Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet edilmiş hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁹

مَنْ جَمَعَ اللَّهُ لَهُ أَرْبَعَ خِصَالٍ، جَمَعَ اللَّهُ لَهُ خَيْرَ
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ: قَلْبًا شَاكِرًا، وَلِسَانًا ذَاكِرًا،
وَدَارًا قَصْدًا، وَزَوْجَةً صَالِحَةً

(ابن النجار عن أنس)

RE. 416/8 (*Men cemea’llàhu lehû erbaa hısâlin, cemea’llàhu lehû hayran beyne’d-dünyâ ve’l-âhireti: Kalben şâkiren, ve lisânen zâkiren, ve dâren kasdan, ve zevceten sâlihaten.*)

(Men) “Her kim ki, (*cemea’llàhu lehû erbaa hısâlin*) Allah ona şu dört şeyi vermiştir.” Başına, bu dört şeyi toplamış, dört şeyi nasib etmiştir.

⁹ *Kenzü’l-Ummal*, c.XV, s.875, no:43477; *Camiü’l-Ehadis*, c.XX, s.230, no:21968.

Ne demektir bu? (*Cemea'llàhu lehû hayren beyne'd-dünyâ ve'l- âhireti*) “Dünya ve âhiretin hayırlarını ona toplamış demektir.” Onun hem dünyası, hem âhireti mâmurdur ve o kimse dünya ve âhilet hayırlarına ermiş demektir.

Nedir bu dört şey?

1. (*Kalben şâkiren*) “Şükredici bir gönül, kalp.”

Kalbin Türkçesi gönüldür. Şükredici bir gönlü var mı tamam, güzel.

2. İkincisi: (*Ve lisânen zâkiren*) “Zikredici bir dil.”

Allah Allah, Lâ ilâhe illa'llah, Sübhana'llah, El-hamdü lillâh, Allahu ekber, yâ Rabbi yâ Rabbi, yâ Hay, yâ Hû, yâ Kayyûm... Yani zikir ile meşgul kalbi, iki.

3. (*Ve dâren kasden*) “Orta halli, mutedil bir ev.” Vermişse ne mutlu!

4. (*Ve zevceten sâlihâten*) “Ve sâliha bir hatun, eş, hanım vermişse...”

Kimde bu dört şey varsa ona hem dünyanın hem âhiretin hayırlarını toplayıvermiş demektir.

Bir daha izah edelim:

(*Kalben şâkiren*) Mü'minin kalbi şükredici olmalıymış.

“Bir insanda böyle bir şey varsa hayra ermiş bir kimse demektir.” dediğine göre biz buradan ibret çıkartıyoruz; kalbimiz şükredici olacak. Yani gönlümüzden, “Yâ Rabbi! Bana şu nimeti verdin çok şükür. Şuna da erdirdin çok şükür. Buna da

erdirdin çok şükür.” diye Allah’ın nimetlerini düşüneceğiz, şükredici olacağız. Allah’ın bin bir tane nimeti vardır, insanoğlu nankördür, bir gün birazcık başı ağrır hepsini siler;

“–Zaten ben bu dünyada bir gün yüzü mü gördüm.” der. Gördün tabii, sıhhattesin, afiyettesin, sağsın, esensin!.. Komşumuz Irak’a bak! Iraklı birisi;

“–İnsanlar petrol için kuyruğa girip kavga ediyorlar. Petrol Irak’tan çıkıyor. Petrol çıkan memlekette insanlar petrol alacağız diye birbirleriyle kuyrukta kavga ediyorlar. Gıda yok bir şey yok...” diyor.

Bak, senin burada yediğin önünde, yemediğin ardında... Çarşı pazar dolu; istersen hamsi istersen palamut alırsın, istersen et istersen ciğer alırsın. Her şey var, bol... Meyveler, sebzeler... Kimse kırmızı kırmızı elmaların, üzümlerin vesairenin yüzüne bakmıyor.

Kış geldi, Ankara’ya kar yağıyor. Salkım salkım üzümler her yerde var. “Çok şükür yâ Rabbi!” de, nimetleri bir düşün bakalım! Parayla almak isteseydin, elinde bulunan nimetlerin hepsini parayla temin edebilir miydin? Sıhhatin var, Allah seni müslüman yaratmış, evin barkın var... Ona da gelecek ya sıra... Nimetleri düşünecek, şükredici olacak.

Birisi çıplakmış, bir şeyi yokmuş, kendisini beline kadar kumla örtmüş. Musa AS geçiyormuş, şikâyet etmiş, demiş ki;

“—Yâ Musa! Hiç bir şeyim yok. Bak! Açlıktan, açlıktan üstümü örtecek bir şey de yok da kumla örtüydüm.”

“—Şükreyle haline.” demiş Musa AS.

“—Neyim varmış ki neyime şükredeyim?” demiş.

Bir rüzgâr esmeye başlamış, kumlar da gitmiş... Haydi bakalım! İşte kumun vardı, hiç olmazsa örtüyordu seni. Biraz sonra, sabretseydin, Allah başka şey de verecekti belki. Edepsiz!..

İçinde bulunduğumuz durumda kendimizden aşağıdakilere bakarsak şükürümüz artar. Kendimizden yukarıya bakarsak olmaz.

Vehbi Koç’un şu kadar fabrikası var, falancanın Mercedes 500’ü var, filancanın deniz kenarında yalısı var.

Sen bir de şu gecekonduya gel bakalım. Gecekondu yok, kirayı vermek için uğraşılıyor, kiralığı da bulamıyor; bir de ona bak bakalım. Biraz da halden haberin olsun.

Yolcunun birisi gelmiş hancıya;

“—Hey hancı, gel buraya...” demiş. Gelmiş;

“—Buyur efendi.” demiş.

“—Kahvaltı istiyorum; kızartma olsun, taze ekmek olsun...” Demek ki cebinde parası, kesesinde altınlar var anlaşılır.

“—Yağ olsun, zeytin olsun, peynir olsun, kaymak olsun; baldan da haberin var mı?” demiş.

Bal da istiyor yanında... O da biraz sonra getirmiş önüne, bir kuru ekmek, biraz da zeytin koymuş,

“—Bak yolcu efendi! İşte peynir, işte zeytin, işte ekmek... Biraz da halden haberin olsun!” demiş.

“—Baldan değil, biraz da halden haberin olsun.” demiş.

Aşağı bakanın şükürü artar, şükreci bir kalbimiz olacak; bir.

Başka neyimiz olacak? Zikredici bir dilimiz olacak. Dilimiz zikredecek. Zikir de kolay; elhamdülillah, eş-şükürü lillâh, lâ ilâhe illallah, Allah Allah... En kolayı Allah, Allah, Allah... Gayet rahat diyebilirsin. Yolda gidiyorsun, vasıtaya bindin, dükkândasın müşteri gelmedi, çalışıyorsun, çabalıyorsun; olur. Onu da yapabiliriz.

Şükredici bir gönlümüz olabilir, yapabiliriz; dilimiz de zikirde olabilir.

Üçüncüsü: (*Ve dâren kasden*) “Mutedil bir ev.”

Ne kadar hikmetlidir Peygamber Efendimiz’in sözleri. Mutedil ev ne demek? Çok dar olsa, çocuklar başka yerde, anne baba başka yerde yatacak. Bir iki odası olsa iyi olur doğrusu. Ama çok da geniş, şatafatlı filan olmasını söylemiyor.

Suudi Arabistan’da bizim mühendis arkadaşlar var. Rakamını unuttum da birisi onlara ısmarlamış, köşk yaptıracak; dört bin metrekare sahası... Dört dönümlük ev yapıyor, daire!

“Mutedil bir ev” demiş. (*Ve zevceten sâlihaten*) Saliha bir zevcesi oldu mu, o da çok güzel. Bakın, “saliha bir zevce” diyor, güzellik müsabakasına girmiş de kazanmış bir kadın demiyor. Sâliha diyor, sâliha! Yani müslüman,

mütedeyyin, Allah'ın sevdiği sıfatlara sahip bir hatuncağız... Namazını kılıyor, itikadı yerinde, tesettürlü. Efendisi evde yokken malında ona hıyanet etmiyor. Namusunu hıfz ediyor, koruyor, kolluyor. İşte sâliha bir hatuncağız! Hanımlarımızın kıymetini bileceğız.

O artist gibi olamaz, o artistler süsleneceğız, güzelleşeceğız diye yüz binlerce lira para harcıyorlar. Sen onunla onu ne kıyas ediyorsun! Bunun içinde öyle bir süs var ki iman süsü, hiç kimse erişemez ona. Ona kıyas ediyor zavallı müslümanlıklar. Dışarıda gördüklerine kıyas ediyor, eve geliyor kavga ediyor. Sen onun öteki güzelliğini gör bakalım. Ya senin kavuğunu yere eğıdirseydi!..

Onun için salih bir hatunu, orta halli bir evi, zikredici bir dili, şükredici bir gönlü oldu mu Allah demek ki o kimseye dünyanın ve âhiretin hayırlarını vermiş demektir. Çünkü evi var, hanımı da kendisine yardımcı; illa şunu isterim, bunu isterim demiyor. Gönlü de müsait, ibadetini yapar âhiretini de kazanır.

Kimisi de insanı dinden imandan çıkartır, Allah korusun...

i. Gaziye Techiz Eden Kimse

Gaza ile ilgili bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

¹⁰ Buhari, *Sahih*, c.IX, s.438, no:2631; Müslim, *Sahih*, c.IX, s.488, no:3511; Tirmizi, *Sünen*, c.VI, s.174, no:1553; Ebu Davud, *Sünen*, c.VII, s.27, no:2148; Nesei, *Sünen*, c.X, s.254, no:3129; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.116, no:17086; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.III, s.30, no:4389; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.V, s.244, no:5225;

مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا، وَمَنْ خَلَّفَ
غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا

(حم ق. عن زيد بن خالد)

RE. 416/9 (*Men cehheze gâziyen fî sebîli'llâh, fekad gazâ; ve men hallefe gâziyen fî sebîli'llâhi fî ehlihî bi-hayrin, fekad gazâ.*)

Gaza, cihad etmek, Allah yolunda düşmanla çarpışmaya girmek demek. Müslümanlıkta Allah yolunda cihadın çok büyük sevabı vardır. Can tehlikesi var; mal da gidiyor, tabii can da gidebilir. Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki, bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ
بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

(التوبة: ١١١)

(*Inna'llâhe'sterâ mine'l-mü'minîne enfüsehüm ve emvâlehüm bi- enne lehümü'l-cenneh*) “Allah müslümanlardan canlarını vemallarını, mukabilinde cenneti vererek satın almıştır.” (Tevbe, 9/111)

Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.IX, s.28, no:17619; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.X, s.490, no:4631; Ebu Avane, *Müsned*, c.IV, s.479, no:7403; Tayalisi, *Müsned*, c.I, s.189, no:1330; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.117, no:277; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.V, s.513, no:9459; İbn-i Adiy, *Kamil fi'd-Duafa*, c.II, s.417; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.LVI, s.286; Zeyd ibn-i Halid el-Cüheni RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IV, s.292, no:10553; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX, s.232, no:21976.

Âyet-i kerîme, sanki bir alışveriş gibi anlatıyor.

“—Al cenneti, ver bunları!” der gibi, bir pazarlık gibi anlatıyor.

Dedelerimiz hep öyle geçti, bir rahat vakit görmediler. Bu diyarlara geldiler, gelmeden önce de hep cihad cihad, hücum hücum... Allah bize yardım etti, biz buralara öyle geldik. Düşmanlar Haçlı orduları tertip etiler, tâ Kudüs'ü aldılar. Kadın, ihtiyar, yaşlı hepsini yaktılar, yağmaladılar. Allah, Selahaddin-i Eyyûbî gibi kahramanlarla yine müslümanları kurtardı.

Geçen gün Cezerî Hazretleri'nin *Hısnü'l-Hasîn*'inin mukaddimesini okuyordum. O güzel kitapta duaları toplamış. Çok güzel dualar olan bir kitap! Diyor ki;

“—Bu duaları toplamaya, okumaya, yazmaya başladım; düşman çevremde... Düşman şehri sardı. Yazmaya perşembe günü başladım, pazartesi günü defoldular, el-hamdü lillâh.”

İşte ne olduysa, kuşatmayı kaldırıp firar edip gitmişler.

Biz böyle çok dert çektik. Peygamber Efendimiz'in Mekke devrinde öyle olmadı mı?

Mekke'den dışarı çıkarttılar, Habeşistan'a ve Medine'ye gittiler.

Medine'de, “Orada onları öldürelim!” diye olaylar oldu...

Bu iş böyle gelmiş, ne yapalım? İnsan doğru olduğu, herkese iyilik istediği, boynu bükük

durduğu zaman yine rahat etmiyor. Dünyanın hâli böyle... Edepsiz yine edepsizliğini yapabiliyor.

Meselâ, Yunanistan'ın yaptığına bakın! Onun için, kâide şudur:

Hazır ol cenge, eğer ister isen sulh u salâh.

Cenge hazır olur, güçlü kuvvetli olursun; o zaman kimse sataşamaz. Sen de dobra dobra, alnın açık yaşarsın. İnsan bir kere ölecek. Ölecekse ölür, göreceğiz, ne yapalım! Birisi gelirse kaçacak mıyız? Kaçmayız, mü'min kaçmaz!

(El-firârü yevme'z-zahfi) “Savaş günü cepheden kaçmak büyük günahdır.”

Bizim dinimizde kebâirdendir, büyük günahlardandır. Biz kaçmayız, dururuz. Ne yapalım, kalırsak gazi, ölürsek şehid oluruz. Bizim başarımız imanımızdan... Şimdi çok kimse bunun bundan olduğunu bilmiyor. Bizim dedelerimiz kahramanmış; nereden almış kahramanlığı, onu bilmiyorlar.

Gaza ile ilgili hadis-i şerif... Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(Men cehheze gâziyen) “Kim bir gaziyi cihazlandırırsa...”

“—Al evladım ok; al sana halis, güzel çelikten yapılmış kılıç; al evladım makineli; al evlâdım Kalaşnikof...”

Zamana göre tabii... O zaman öyleydi.

“—Al evladım, geri tepmesiz top, bazuka... Bunu bir tanka bir tane patlattın mı, tank da, içindekiler de gider.”

Bir insan bir gaziyi böyle teçhiz eder, silahlandırır... Veyahut devesini, vasıtasını verir;

“—Al, haydi! Cihada gideceksin, yürüme, yorulma, orada sana güç, kuvvet lâzım!” diye techiz ederse... Allah yolunda, fî sebîlillah... Hem techiz eden, hem giden, gaza yapan kimse Allah yolunda olacak.

Git, müslümana saldır, olur mu o zaman? Fena olur! Peygamber Efendimiz:

“—İki müslüman silahla karşı karşıya geldiler mi, ikisi de cehennemde...” diyor.

Neden? Birisi de ötekisini öldürmek istiyordu. Ölen de öldüren de tehlikede... Onun için, fî sebîlillâh şartı var. Allah yolunda, Allah’ın istediği istikamette olacak. Hak galip gelsin de batıl, edepsizlik yeryüzünden silinsin, Allah’ın dini yayılsın diye olacak.

İnsan böyle şartlara uygun bir tarzda gaziyi teçhiz ederse ne olur? (*Fekad gazâ*) “Kendisi gaza etmiş gibi olur.”

Yaşlı, kendisi gidemedi, parası var, aldı âlet edevatı gence verdi... Tamam, gaza etmiş gibi sevap alır.

(*Ve men halefe gâziyen fî sebîlillâh, fî ehlihî bi-hayrin fekad gazâ*) “Her kim de Allah yolunda gazaya çıkmış olan bir kimsenin ailesi efradına arkadan iyi tarzda bakıverirse, onların işlerini görüverirse...

Mâlum, asker gazaya gidiyor, geride ne kalıyor? Mesela icabında yeni evli taze gelin ile kucağında bir tane yavrusu kalıyor. Onun çarşıdan

yiyeceğini alıverirsen, işini kollayıverirsen, evine bakıverirsen, hıfz u himaye edersen, kem gözlerden muhafaza edersen... (*Fekad gazâ*) “O zaman da öyle yapan kimse gaza etmiş olur.”

Çünkü gazinin gözü arkada kalmıyor, emniyetli... O öbür tarafa Allah yolunda savaşa gitti, beri tarafta evini hırsızlar, hayırsızlar yağmalarsa ne olur?

O da, koruyan da gaza etmiş gibi olur. Gazinin ailesini koruyup kollayan da, gaziyi silahlandıran, teçhizatını sağlayan da cihad etmiş, gaza etmiş gibi olur.

j. Beş Vakit Namaza Devam Eden Kimse

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

مَنْ حَافَظَ عَلَى الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ الْمَكْتُوبَةِ
عَلَى رُكُوعِهِنَّ، وَسُجُودِهِنَّ، وَوُضُوءِهِنَّ، وَمَوَاقِيْتِهِنَّ،
وَعَلِمَ أَنَّهُنَّ حَقٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، دَخَلَ الْجَنَّةَ؛ أَوْ قَالَ:
وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ

(حم . طب . هب . وأبو نعيم عن حنظلة بن الربيع الكاتب)

RE. 416/12 (*Men hâfeza ale's-salavâti'l-ham-si'l-mektûbeti alâ rukûihinne, ve sucûdihinne, ve vudûihinne, ve mevâkîtihinne, ve alime en-*

¹¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18371; Taberani, *Mu'cemü'l- Kebir*, c.IV, s.12, no:3494; Beyhaki, *Şuabü'l-Iman*, c.III, s.46, no:2824; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.III, s.90, no:835; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.II, s.16, no:1598; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.IV, s.329. no:1095; Hanzala el-Kâtip RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.316, no:19051; *Camii'l-Ehadis*, c.XX, s.235, no:21982.

nehünne hakkun min indi'llâhi, dehale'l-cennete; ev kâle: Vecebet lehü'l-cennetü)

(*Men hâfeza ale's-salavâti'l-hamsi'l-mektûbeti*) “Her kim beş vakit kendisine farz kılınmış olan namaza devam ederse...”

Beş vakit namaza müdâvemet ederse... Nasıl ederse? (*Alâ rukûihinne, ve sucûdihinne, ve vudûihinne,*) “Rükûlarına, secdelerine, abdest alışına hakkını vererek...” Cambur cumbur, paldur küldür sıçratarak, yarım yamalak, ine kalka, jimnastik yapıyor gibi değil; hakkını vere vere...

(*Ve mevâkîtihinne*) “Zamanlarına da hakkını vererek.” Evvel vaktinde kılarak, bu beş vakti kim kılsa...

(*Ve alime ennehünne hakkun min indi'llâhi*) “Bu Allah indinden gelmiş bir hak vazifedir, ben bunu yapacağım, diye bilerek beş vakit namazı kılsa... (*Dehale'l-cennete*) Cennete girer.”

Beş vakte müdavim olan kimse cennete girer. Bir başka rivayette de demiş ki: (*Vecebet lehü'l-cennetü*) “Cennet ona vacib olur, mutlaka cennete girer.”

k. Kim Duhâ Namazına Devam Ederse

Bu hadis, Duhâ namazıyla ilgili bir hadis-i şeriftir:¹²

¹² Tirmizi, *Sünen*, c.II, s.291, no:438; İbn-i Mace, *Sünen*, c.IV, s.291, no:1372; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.443, no:9714; İshak ibn-i Rahaveyh, *Müsned*, c.I, s.338, no:329; İbn-i Ebi Şeybe, *Musanef*, c.II, s.406, no:7868; İbn-i Adiy, *Kamil fi'd-Duafa*, c.VII, s.59; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.806, no:21501; *Camii'l-Ehadis*, c.XX, s.236, no:21985.

مَنْ حَافَظَ عَلَيَّ شُفْعَةَ الضُّحَى، غُفِرَتْ لَهُ
ذُنُوبُهُ، وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ

(حم.ت.ه. عن أبي هريرة)

RE. 416/13 (Men hàfeza alâ şuf'ati'd-duhâ, gufiret lehû zunûbuhû ve in kânet misle zebedi'l-bahri.)

“Her kim Duhâ'nın iki rekâtına devam ederse, iki rekât Duhâ namazı kılmaya devam ederse, onun günahları denizin dalgalarının köpükleri kadar olsa bile gene afv u mağfiret olur.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi ibadetlerimizi tadına vara vara, güzel güzel yapanlardan eylesin... Rızasına erenlerden eylesin... Cennetini, cemâlini görenlerden eylesin...

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsna, ve rasûlike'l-müctebâ, ve bi- hürmeti hatme-i tehlil, ve bi-hürmeti hatmi'l-kur'ani'l-azîm, ve bi- hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtihah!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

16. 12. 1984 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

